181. številka. Ljubljana, v torek 11. avgusta. XXIV. leto, 1891.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brèz pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.
Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.
Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

„Kdo seje prepir?“

V.

Klerikalni člankar na vse pretege ugovarja, da bi bila gotova klerikalna klika brezdomovinska in milo toži, da primorska, koroška in štajerska duhovščina še nahaja milost pri napredni stranki, le glede kranjske duhovščine je izjema, le o njej se piše, da je v zadnjih letih zatajila narodni čut. Člankar pozivlje nas, naj mu imenujemo slovenskega duhovnika, ki se je pri zadnjem ljudskem štetji upisal za Nemca ali tacega, ki ni naročnik nobenega slovenskega lista, pač pa član „Südmarke“ ali pa „Schulvereina“, potem sklepa, da tega ne moremo dokazati in zatorej zlobno sumničimo kranjske duhovnike, da so brezdomovinci in se bratijo z nemškutarji, naposled pa piše doslovno: „Nekaj druzega je, gospôda narodno-napredna, kar Vas bolí in bôde, da so namreč kranjski duhovniki začeli obračati v roki vsak novec, predno ga izdadó za Vaše strankarske namene!“

S temi stavki in uprašanji klerikalni člankar ni dokazal druzega, nego skrajno svojo nerodnost. Prvič ni smeti govoriti o kranjski duhovščini v obče, ker je mej njo še vedno nekoliko izjem in mi sploh le govorimo o gotovi kliki. Drugič pa bi znak brezdomovinstva ne bil v tem, da se je kdo pri ljudskem štetji upisal za Nemca, kajti s tem priznal je po pravici ali po krivici — Nemčijo za svojo domovino, torej ni brezdomovinec. Brezdomovinstvo pojavlja se v drugih dejanjih, kakor bodemo še dokazali, v tem, da kdo zanemarja narodne svoje dolžnosti in prednost daje nenarodnim interesom, da se brati z nemškutarji, kakor je to praktikovala klerikalna klika pri poslednih volitvah, česar nikdar utajiti ne more.

S tem, da je člankar napisal trditev, kako nas boli in bôde, da so kranjski duhovniki začeli obračati v roki vsak novec, predno ga izdadó za naše strankarske namene, položil nam je na jezik besedo, katera bi se prej ali slej morala izreči, da se v tem oziru pojmi in razne trditve pojasné, kakor baš zaslužijo.

Zaslug duhovščine za narodno stvar nesmo nikdar tajili, poudarjale so se pri vsaki narodni slavnosti, pri vsaki primerni priliki. A ker se nam očita, da je duhovščina — oziroma omenjena klika — izdajala denar za naše strankarske namene, zdi se nam vredno in potrebno, stvar pojasniti objektivno, „sine ira et studio“. V tem pogledu osvetlili bodemo duhovščine, to je gotove klike delovanje glede narodnih društev, glede narodnega časopisja, glede narodnih podjetij in literature in glede političkega delovanja sploh.

Kar se tiče društev, nam je jednostavno konstatovati, da je n. pr. „Sokol“ v krogih klerikalne klike skrajno nepriljubljen. Ne le, da ne dobiva niti novčiča podpore, se nam je s klerikalne strani očitalo, da je veleizdajsk in za to podlo obrekovanje kovale so se celo zaupnice in adrese.

Drugo društvo je „Glasbena Matica“, zavod velevažen, uzorno se razvijajoč, ki goji glasbeno umetnost in je v malo letih dosegel uprav sijajne uspehe. Je li ta zavod, ki ima najlepšo bodočnost še pred seboj, našel primernega odmeva v klerikalni kliki?

In kaj naj rečemo o „Dramatičnem društvu“? Duhovnik, ki bi mu bil član, je prava bela vrana in o vseh teh treh dosedaj imenovanih narodnih društvih smelo trdimo, da bi jih v obče nikdar ne bilo, ko bi bila zavisna od klerikalne naklonjenosti.

Istotako je s „Slovenskim pevskim društom“, z društvom „Pravnik“, z društvom slovenskih biciklistov in naposled s čitalnicami samimi. Klerikalne klike podpora je v vseh teh društvih = 0. Pri najboljši volji torej ne vidimo, da bi bila klerikalne klike podpora narodnim društvom sploh imena vredna, najmanje pa, da bi bili kedaj le par reparjev podarili za naše strankarske namene. Za „Slovensko društvo“ „eo ipso“ ni misliti niti na mrvico in če pregledamo vso dolgo vrsto narodnih društev, preverimo se, da klerikalna klika ne podpira nobenega druzega narodnega društva, nego „Slovensko Matico“ in družbo sv. Mohorja. To vse pa stane na leto le tri goldinarje in če gospoda te tri goldinarje toli silno preobrača v roki, jej zares čestitamo na tej nepotrebni zabavi. Vsak posveten rodoljub mora na leto žrtvovati najmanj desetkrat toliko, da ne govorimo o nekaterih naših velmožeh, ki na leto žrtvujejo po več stotin.

Obračanje novcev v roki se je po tem takem silno izjalovilo in gospôda nam je še vedno dokaz dolžna, da bi bila kdaj kaj štela za naše strankarske namene. Njeni gmotni doneski ne presezajo, kakor smo dokazali, treh goldinarjev na leto, od te vsote pa spada glavni del na „Matico Slovensko“, v kateri klerikalna klika skrbno hrani večino svojo, dasi ta večina zavodu ni povsem na korist in igra isto ulogo, kakeršno kanonska kugla, katero kaznjenec vlači za seboj.

Jedno društvo imamo še, pri katerem je udeležena naša duhovščina. To je družba sv. Cirila in Metoda. In kdo bi si mislil, celo pri tej, popolnoma na katoliški podlagi osnovani in delujoči družbi javlja se klerikalnih zelotov odločni odpor. Družba sv. Cirila in Metoda jim ni po godu, kakor jim sploh ne prija, da se praznuje naših blagovestnikov god. Zakaj, tega ne povedo, a mi si to lahko mislimo.

Glede narodnih društev torej ni najmanjšega povoda, košatiti se, kako obračate v roki vsak novec, v bodočih člankih bodemo to podrobneje dokazali ozirom na časopisje, literaturo, narodna podjetja in politiko.

Drugi slovensko-hrvatski izlet k češki razstavi v Pragi.

V Pragi 6. avgusta. [Izv. dop.*]

„Živeli Slovenci!“ „Živeli Hrvati!“ Tako se je pozdravljalo in odzdravljalo, ko je dospel vlak s Slovenci na Zidani most, kjer so nas čakali Hrvatje, da se odpeljemo skupno k razstavi v zlato Prago. Naudušenje in veselje bilo je čitati na vsakem licu in ponosno smo se ozirali po dolgi vrsti vagonov, v katerih se je vozilo 400 Slovencev in Hrvatov. Potovanja do češke meje ne bodem opisoval, ker nema za čitatelja, ki želi zvedeti, kako so nas Čehi vsprejemali, gotovo nikacega pomena. Samo to naj omenim, da je naš vlak do Dunaja narastel na 500 oseb, brez dvojbe lepo število!

*) Čestiti g. urednik! Kakor sem vam obljubil, pošiljam vam poročilo o našem prihodu v zlato Prago. Ne zamerite, da tega nesem storil poprej, saj sami veste najbolje, kako gre človeku ob jednacih prilikah s časom. Temu poročilu sledila bodo druga o naslednjih slavnostnih dneh — (Rade volje bodemo prijavljali vaša poročila in vas srčno zahvalimo za vaš trud. Op. Uredn.)

LISTEK.

Igrača.

(Novela E. Krasiljnikove, prevel Vojskar.)

(Dalje.)

„Je morda sama?“ pomislil je radostno Čuvašev.

Olga ga je zagledala in šla smejé k njemu.

— Zdravstvujte! Bala sem se, da zakasnim, je dejala.

— Jaz sem se bal, da vas ni — mislil sem, da ne pridete.

— Kako je možno! Saj sta Mazini in Zembriti . . . tako bi rada . . .

— Kje je pa Marija Ivanovna?

— Teta ni prav zdrava in zelo obžaluje, da ne more priti. Zato sem tudi jaz zapoznila, ker sem morala opravljati delo za njo.

— Jako me veseli, da ste prišli, a mislil sem že . . .

— Povejte poslej, kaj ste mislili, a zdaj poslušajte.

Melodična godba Verdijeva, v izvršitvi slavnih artistov, naredila je vidno velik utis na Olgo, ki je slišala „Traviato“ prvič. Poslušala je in pazila, da bi jej ne ušla nobedna nota, in gledala na oder, ne da bi vzela daljnogled od očij.

Dasi je slišal njen sosed to opero Verdijevo vsaj v desetikrat, čutil je vender danes oduševljenje, kakeršnega že davno neso vzbujali v njem nikaki glasovi, in spominjal se je znanega romana „dame s kamelijami“ — zdelo se mu je, da v onih melodijah, v katerih je izraževal skladatelj strast Alfreda k Violetti, se je izražala tudi njegova ljubav.

„Danes ali nikdar!“ mislil si je Čuvašev, ko je čudovito tenko zvenel pevkin glas in napolnjeval vso dvorano.

— Kako krasno! izpregovorila je Olga.

— Da, krasno . . . ljubiti, pristavil je nepričakovano zase Čuvašev.

Mlada deklica se je z začudenjem ozrla, in njiju očij so se srečale, pri čemur je povedal pogled Petra Kiriloviča toliko, da je Olga zarudela, obrnila se in bala se pogledati v drugič svojemu sosedu v oči. Mej odmorom šla sta izprehajat se v foyer in bila jako vesela, da sta se še vedno bala gledati drug drugemu v oči. Jedva se je zaslišal zvonček, ki je spominjal sprehajajoče se občinstvo, da se prične drugo dejanje, že je pohitela Olga na svoje mesto. Na odru začelo je trpljenje ljubimcev. Javil se je Alfredov oče s svojimi trdimi zahtevami.

Jaz sem bolna, slaba, ni mi več živeti, pustite mojo srečo!“ prosi Violetta — a zaman, zaman: oče in dolžnost zahtevata, sreča je vzeta in razbita.

Olga je poslušala in gledala z vedno večim oduševljenjem; njena roka je nevedé omahnila na držaj naslanjača Čuvaševa. Ta je položil tiho svojo roko na njeno. Olgina roka se je stresla, a ni se skušala osvoboditi.

Naposled prišlo je še četrto dejanje.

Oskester svira žalostno in nežno melodijo pred odprtim odrom, kateri predstavlja spalnico bolne Violette, z umirajočo nečno lučico in na stolu spečo sobarico.

S srce pretresujočim žalostnim glasom poslavljala se je Violetta od svoje mladosti, krasote, sreče in življenja . . . Sreča je pa še možna, ona jej je cela obečana, toda prepozno — ne more je doživeti . . .

Prvi srčni pozdrav češkega naroda donel nam je nasproti na prvi češki postaji Česka Třebova. Politična oblast je pač zabranila vsak oficijalen vsprejem, kakor smo to pozneje doznali, a vender nas je ljudstvo izven postaje srčno, akopram ne oficijelno pozdravljalo. Na tej postaji prepričali smo se, da je istina, kar smo čitali na Dunaji, da so oficijelni pozdravi na postajah zabranjeni. Udali smo se v svojo usodo, žaleč, da nam ne bode dana prilika videti na potu za nas naudušenega češkega ljudstva. A kako smo se vzradostili, ko dospemo v postajo Chocen in ko zagledamo na peronu zbrano mnogobrojno občinstvo, a v prvi vrsti lepo število dam. „Vyborně!“, „Na zdar!“, „Slava“- in „Živio“-klici odmevali so po postaji, ko se je vlak ustavil. Urno izstopimo iz vagonov, a dame obsipljejo nas s cveticami tako, da je bil vsak izletnik ž njimi doslovno obložen. Nikoli ne bodem zabil momenta, ko je mlada deklica pristopivši k našemu kupeju srdito-naudušenim naglasom izustila besede: „Vse so nam zabranili, a vsejedno smo mi došli“ ter nas obsula s cveticami. V pričo prisotnega zastopnika političke oblasti i žandarmerije zaorile so pesmi: „Hej Slovani“, „Kje dom je moj“ in „Liepa naša domovina“. Težko nam se je bilo ločiti od bratov Čehov in mej neprestanimi „Na zdar!“ in „Živio“-klici pomikal se je vlak naprej.

Dospevši v Pardubice čakal nas je isto tako naudušen vsprejem ter se je prizor Chocenski ponavljal. Opomniti moram, da so nas hoteli vsprejeti povsodi društva z zastavami in godbami, kakor so nam to pravili na postajah, ali pustili so samo posameznike na peron; dame pa so skrivaje prinesle šopke in cvetice seboj.

Naprej vozeči se mimo malih postaj, imeli smo povsodi priliko opazovati, kako probujen je bratski češki narod. Ob progi pozdravljali so nas otroci in starci, moški in ženske, priprosti delavci in seljaki in ljudje iz najboljših stanov.

Opozorjeni, da nas v Novem Kolinu čaka srčen vsprejem, stikali smo, ko je vlak vhajal v postajo, vsi glave iz oken, da ne zamudimo trenotka za pozdrav. A kako smo osupeli, ko ne vidimo razun uradnikov nobene osebe na peronu. Takoj smo sumili, kaj je bilo temu povod ter se nesmo varali. Ko se ustavi vlak, zagledali smo silno množico ljudstva — za zaprtimi okni in vratmi, katera nam je dajala znamenja s šopki v rokah, da ne sme na peron ter da ne sme nas pozdravljati — glasno. Srce nas je bolelo to videti ter smo tem večjim naudušenjem zaorili naš „živio“, kateremu so se pred postajo in ob plotu, ki loči od postaje naprej železnično progo od ceste, odzivali vihar ni „Na zdár Slovinci!“, „Na zdar Chorvátě!“ Vsa množica, ki ni smela na peron, postavila se je ob progi ter spremljala dober četrt ure vlak, ki se je tako počasi pomikal naprej, da ga je lahko pešec dohajal, mej neprenehanimi „Na zdar“-klici. A kak prizor se nam pokaže, ko se vozimo skozi mesto samo! Vsa okna na desno in na levo, vsi zidovi, da, celó strehe bile so napolnjene naudušeno pozdravljajočih nas bratov in sester! „Sokol Kolinski“, ki nas ni smel pozdraviti na postaji sami, postavil se je v grupi na jedni strehi s svojo zastavo, nekateri Sokoli pa so imeli v rokah manjše zastave, s katerimi so nas pozdravljali. Mej tem pa je nepregledna množica drvila za nami po cesti ob progi. Ta veličastni in ganljivi prizor, ki nam je izvabil solze v oči, ostane gotovo vsacemu udeležniku v neizbrisnem spominu. Kdor tega ni videl, ne more si tega trenotka predstavljati, kdor ga je doživel, ga ne bode pozabil. Pero je preslabo, da to popiše.

Dalje in dalje drvili smo proti zlati Pragi, povsodi pozdravljani, posebno še v Češkem Brodu, ter pripravljajoči se v duhu na neoficijalen vsprejem v stolici češki.

Ko smo se bližali Pragi, začel je vlak, ki je že itak imel $3^1/_2$ ure zamude, voziti s počasnostjo tovornega vlaka, luči nam niso prižgali a vlak ni zažvižgal, ko je vozil v postajo. S tem hoteli so menda prevariti občinstvo, da bi se mislilo, da je to tovorni vlak! A tudi Čehi niso spali! Imeli so svoje predstraže, koje so javile dohod našega vlaka pred postajo na ulici čakajoči množici. Donebesni „Nazdar-klici“ razlegali so se na ulici isti moment, ko se je naš vlak ustavil. Prišedši iz postajnega poslopja na ulico, videli smo živo morje pred sabo. Mej klici „Nazdar Slovinci!“ „Nazdar Chorvatě!“ pomikali smo se skozi tesni špalir po ulici v mesto, na potu stiskajoč si roke in poljubljajoč se. Policija skušala je držati širok prihod, a ni uspevala. Vsakdo je hotel nam gledati iz lica v lice, vsakdo nam roko stisniti! To je bil triumfalen sprevod, kakor ga še nisem doživel. Policija, žandarmerija in vojaki so razganjali ljudstvo, a vse zastonj! Pri tem je pomisliti, da nas je ljudstvo čakalo od 4 ure popoludne pa skoro do devete ure zvečer, v katerem času je imela policija dovolj prilike razganjati ljudstvo. Tudi je pomisliti, da se je ista množica bila zbrala vsled napačnega poročila v Pražkih listih, da pridemo v Prago 1. avgusta, že isti večer. Trudni od potovanja, podali smo se večinoma naravnost k počitku, polni prejetih ugodnih utisov in veseleč se prihodnjih krasnih dnij v duševnem središču Slovanstva avstrijskega.

Bliskoma je prihitela sobarica s svojo nejasno novico, a srce ljubeče ženske je uganilo resnico. Z oduševljenim krikom sreče:

„Alfredo, amato Alfredo!“ pala je na prsi svojemu ljubimcu.

Dva čudna glasova pojeta: „Ostaviva Pariz, kjer si toliko trpela!“

Olga obrnila se je z gorečim licem in blestečimi očmi k Čuvaševu.

— Kaj? pošepetal je ta.

— Kako lepo je umreti zraven ljubimca! Jaz jo popolnoma razumem.

— Da, a še bolje je . . .

— Tiho, tiho , . . poslušajva! ustavila ga je Olga.

Ko je bil prizor končan, pomagal je Čuvašev svoji dami, da se je oblekla, in jej ponudil roko.

Dasi je bilo sedaj v prvič, da je bila Olga sama ž njim, vender ni prašala svojega spremljevalca, jo li izpremi domov ali ne.

Dospela sta do ogla ulice, kjer so čakale Čuvaševa sani. Dasi so imeli Čuvaševi kočije, poslu-ževal se jih je Peter Kirilovič le redke — imel je posebnega izvoščika. (Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 11. avgusta.

Dr. Herold

govoril je 8. avgusta na shodu češkega političkega društva Vinohradskega, katerega se je udeležilo mnogobrojno občinstvo. Govoril je tudi o vnanji politiki blizu isto tako, kakor pred kratkim v Plznu. Dr. Herold je rekel: Da, ako nima avstrijsko-nemška zveza nobenega drugega namena, kakor ščititi in varovati mir, potem bili bi državnikom, ki so jo sklenili, vsi narodi hvaležni. — Glede klubovega postopanja proti Vašatiju rekel je Herold, da klub ni izjavil drugega, nego da Vašaty ni bil pooblaščen govoriti v njega imenu. — O ostalih Slovanih avstrijskih pa je rekel Herod, da jih bodo o vsaki priliki podpirali z vsem svojim uplivom.

„Przeglad Polski“,

jako ugledni mesečnik, prinaša v zadnji številki članek o političnem položaji, ki je jako poučen ker svedoči, da Poljaki vedo ceniti ugodnosti a tudi nevarnosti poljsko-nemške zveze. „P. P.“ pravi, da bi Poljaki izgubili povsem simpatije ostalih avstrijskih Slovanov, ako bi se prezpogojno udali v poljsko-nemško zvezo, a to bi bilo že z ozirom na bodočnost jako nevarno, zakaj avstrijski Slovani so tako važen faktor, da ga ne sme prezirati niti sama krona.

Trgovinske zveze.

Kot posledica trojne zveze nameravajo izvestni krogi avstrijski, nemški in italijanski osnovati nekako trojno trgovinsko zvezo. V svojo omrežje hoteli so spraviti tudi Švico a vzlic dolgim pogajanjem je splavala ta nada po vodi. Za nas Avstrijce je taka trgovinska zveza z deželami, katere so v obrtnem oziru na boljem nego mi, izvestna škoda in zato bi se jim morali protiviti na vso moč.

Iz ogerske zbornice.

Poslanec Bolgar stavil je do ministerskega predsednika interpelacijo, ki je tako grozna, da je vznemirila vse državnike avstrijske in ogerske do skrajnosti. Jedro interpelacije je ta-le dogodba: Neki Madjar ima, ker biva baš ob avstrijski meji, tudi na ozemlji avstrijskem nekaj sveta. Ker je prepovedano uvažati živino iz Ogerske, so orožniki omenjenemu Madjaru, ko je prišel s svojimi voli orat, vzeli dva vola in odgnali ju v Dunajsko Novo mesto, kjer so Madjaru naložili primerno kazen ker se ni ravnal po predpisih o živinski kugi. In to je bil povod klasiški interpelaciji g. Bolgarja.

Vnanje države.

Kralj Aleksander

došel je danes na Dunaj. Z ozirom na mnoge napade naših nemških in madjarskih novin pravi Beligrajski „Odjek“: Kraljevo potovanje urejeno je bilo s kraja tako, da je ni bilo moči krivo tolmačiti. Srbska vlada presoja vse s stališča srbskih interesov in torej ne more priti v protislovje z nobeno vlado, katere orijentna politika ni naperjena proti interesom srbskim. Avstrijska orijentna politika podpira osnovanje in razvoj samostalnih narodnih držav na balkanskem poluotoku in torej tudi ne more nasprotovati sedanji politiki srbski.

Koburžan

čegar jedina želja je, da bi ga priznale velesile zakonitim knezom bolgarskim, spoušča večkrat kakšen „ballon d'essai“ v tej zadevi a vedno brezuspešno. I zdaj je primoran izjaviti da — ga turška vlada zopet neče priznati.

Rumunske utrdbe.

Rumunske trdnjave prouzročaja siromašni državi veliko troškov. Zdaj sklenile so se zopet pogodbe zaradi oddaje raznih orodij za trdnjave v vkupnem znesku 25 milijonov frankov. Topove izdelala bodeta Krupp in Hotchkiss.

Francosko brodovje na Angleškem.

Kakor znano, odplulo je francosko brodovje iz luke Kronstadtske naravnost na Angleško, kamor bode te dni dospelo. Tudi v Portsmouthu bodo slavnosti, prirejene v čast francoskim mornarjemj jako impozantne, seveda glede političkega pomena jih ni primerjati ovacijam ruskim. Francoski častniki bodo tudi povabljeni v Osborne, kjer prebiva sedaj kraljica angleška, a lord Salisbury ne bode pri tem vsprejemu prisoten. Kraljica obiskala bode osobno francoske ladije in sicer v spremstvu vojvoda Edinburškega in Connaughta.

Francozi v Afriki.

Že pred nekaterimi tedni se je poročalo, da je Crampelova ekspedicija v osrednjo Afriko bila bila povsem pokončana. Nekaterniki ugovarjali so sicer tej vesti, a zdaj se potrjuje iz nova. Guverner de Brazza poroča zdaj, da so domačinci ubili dne 9. aprila vse člane francoske ekspedicije. Kako se je ta nesreča primerila, še ni dognana. Ekspedicija sestojala je iz 3 Evropvev, 120 oboroženih zamorcev in 128 nositeljev. Poslednja poročila, katera je poslal Crampel, so bila jako ugodna. Francozi gojili so velike nade o uspehu te ekspedicije ki je končala tako žalostno. Naloga Crampelova je bila velikanskega pomena. Hotel je nemški Kamerun ločiti od dežel za njem ležečih, potem pa velikanske še ne preiskane kraje ob Čad-jezeru podvreči uplivu francoskemu ter na ta način združiti kolonije francoske ob Senegalu in ob Kougu in ustanoviti jako veliko francosko kolonijo z neprecenljivim bogastvom. Crampel je sicer umrl, namera njegova pa je ostala živa v srcih vseh Francozov in sodeč po pripravah, odšla bode skoro druga ekspedicija, da izvrši to osnovo.

Dopisi.

Iz Celovca 6. avgusta. [Izv. dop.] (Planinska šola v Ukvah.) (Konec.) Temu gospodu razložita torej omenjena moža želje Ukljanov, govoreč nekako tako le: „Mi smo prijatelji dobre šole, želimo, da bi se domača šola razširila, tako da bi za drugi razred dobili lep, primeren in zdrav prostor, kar se bode itak tako ali tako zgoditi moralo. Mi ljubimo svoje otroke in želimo, da bi si pridobili znanja, ki je v življenji tako potrebno. Ali mi smo proti planinski šoli, ker je nepotrebna. Kadar so otroci na planini, takrat imamo toliko dela, da otrôk nikakor ne moremo pošiljati v šolo. Poslov je sploh težko dobiti, in zraven tega smo mi Ukljani večinoma le bolj revni planinski kmetje in bajtarji in bi poslov niti plačevati ne mogli. Zato potrebujemo, kadar je največ dela, otroke doma. Jedni morajo pasti, drugi morajo paziti na otročičke, tretji morajo vodo nositi ali pa morajo hoditi v vas po to in ono reč. Prepričani smo torej, da bi v tem času šola bila prazna. Siliti vseh otrôk da hodijo v tem času v šolo, pa tudi ne bode mogoče, ker so večinoma od planinske šole nad jedno uro oddaljeni. Škoda je torej denarja, ki bi se za to šolo porabil, in škoda je zlasti onih 300 gld., katere je naš dobri oče, presvetli cesar, podaril v ta namen. Ta denar naj bi se porabil za domačo šolo.“ Gosp. dež. šolski nadzornik Gobanc skuša dokazati, kake koristi bodo imeli Ukljani od planinske šole in dostavi: „Zastran denarja pa ne imejte nobenih skrbij; jaz dobim od nemškega šulferajna denarja, kolikor ga hočem.“*) Na to odgovori Marčul, da Ukljani ne bodo hoteli denarja od nem-

*) Na to izjavo c. kr. dežel. šolsk. nadzornika Gobanca opozorimo gospode državne poslance. Če ima res gosp. nadzornik denar nemškega šulferajna na prosto razpolaganje, naj ga porabi za one šole na zgornjem Koroškem, kjer poučujejo nemške otroke priprosti kmetski sinovi, ki so dovršili samo domačo jednorazredno šolo in so se pri vojakih povspeli do časti desetnika ali korporala. Nemški šulferajn naj porabi svoj denar za nemške otroke; za slovensko mladino bodemo že mi sami skrbeli.

škega šulferajna. Nadzornik pa hoče Marčula potolažiti in pravi, naj se le on uda, in vse bode dobro. A Marčul mu odgovori: „V tej zadevi zastopam tu ne le svoje mnenje, ampak mnenje vseh občanov, ki so me poslali semkaj.“ — Ne da bi bila kaj opravila, vrnila sta se moža domu. Šola planinska se stavi proti volji vseh občanev razen treh. Stavi se šola, ne da bi se bil občinskemu zastopu predložil načrt, kje in kako se naj zida; ni se predložil proračun, nič se ne ve, kdo bode dal denar. Kajti „judeževih grošov“ t. j. šulferanjskega denarja branili se bodemo mi Ukljani na vso moč, ker hočemo biti, dasi nismo bogatini, vender svoji gospodarji na svoji zemlji, in ne bodemo nikdar privolili, da bi se nemški šulferajn uknjižil ali intabuliral na posestvo naše. — S svojim denarjem pa hočemo razširiti domačo šolo tako, da bode tudi drugi razred dobil lepo, svetlo in zdravo sobo in se bode mladina rešila iz sedanje temne, smrdljive in nezdrave luknje, v kateri morajo učenci druzega razreda zdaj že drugo leto čepeti. V to šolo bodemo z veseljem pošiljali svoje otroke, le prosili bodemo, da se uredi poletni pouk tako, da bodemo v času največje sile lahko porabili otroke na planini za pašo in druge potrebne reči, to je, mi želimo, da se začno šolske počitnice s 1. ali 15. julijem, ker imamo julija in avgusta največ dela na planini. S tem ne zahtevamo nič posebnega, kajti v drugih občinah naše doline so že take počitnice upeljane. — Pred junijem pa bi se planinska šola sploh ne mogla začeti zaradi neugodnega vremena in zaradi tega, ker je v tem času večina Ukljanov še domá. Za kakih 6 tednov pa se vender ne splača zidati posebno planinsko šolo. Že iz tega je razvidno, da gospôda niso dobro pomislili kar hočejo storiti, in da je le vodi slepa strast, nemškemu šulferajnu pomagati do upliva vsaj v jedni občini Kanalske doline. A zmotili so se. Mi Ukljani se ne bodemo nikdar udali nemškemu šulferajnu in bodemo vselej ravnali in delali tako, da bode nam in našim otrokom na korist. —

Na prošnjo Ukljanov samih poroča Vam to iz Celovca

ud „kat.-političnega društva“.

Domače stvari.

— (Družbi sv. Cirila in Metoda) podarilo je „obrtno-pomočno društvo“ v Ljubljani in „ravnateljstvo meščanske vojašnice“ vsako po 10 gld. Slavnima društvoma bodi izrečena na tem mestu najsrčnejša javna zahvala za poslana darova!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— (Načrti za „Sokolski dom“.) Vsled razpisa nagrade za najbolje načrte za zgradbo „Sokolskega doma“ v Ljubljani, došlo je odboru že več načrtov. V kratkem stopila bode skupaj razsodna komisija, katera bode odločila, kako se bodo oddala razpisana darila. Ker se uprašanje „Narodnega doma“ ne gane z mesta, poprijeti se misli „Sokol“ krepko ideje, da si zgradi kar prej mogoče svoj „dom“, katero uprašanje je postalo tem važneje po odpovedi g. lastnika čitalniških prostorov.

— (Podeljenje plemstva.) N. V. presvetli cesar podelil je majorju v domačem polku baron Kuhn št. 17. g. Andreju Slivniku plemstvo s pravico, posluževati se dostavka „plemeniti“.

— (Pevski večer) priredi slovensko del. pevsko društvo „Slavec“, v soboto dne 15. t. m. v prostorih Ljubljanske čitalnice. Začetek ob 8. uri zvečer. Ustop prost. K obilni udeležbi vabi najuljudneje odbor.

— (Krasno rezljani cerkveni stoli) so do četrtka razstavljeni v prodajalnici gosp. A. Obreze. Zvršili so jih učenci tukajšnje obrtne šole po načrtu in navodilu c. kr. strokovnega učitelja g. Celestina Misa; tapetniško delo pa je oskrbel g. Obreza. Ta jako točno in lepo zvršeni proizvod domače umetnosti je na vso čast mlademu obrtnemu zavodu našemu, zajedno pa bode na posebno diko župni cerkvi Vipavski, kateri je namenjen.

— (Glas iz občinstva.) Sedaj se popravlja in lepša poslopje tukajšnjega deželnega sodišča. Ker je cesarski orel na tem poslopji že v tako slabem stanu, da je to res nedostojno za tako važno oblastvo, kakor je deželno sodišče, bila bi pač sedaj najlepša prilika, da se napravi tudi nov cesarski orel, ali da se vsaj prenovi stari in da se ob jednem ustreže tudi v narodnem oziru dejanskim potrebam in se napravijo že vender jedenkrat tudi pri deželnem sodišči dvojezični napisi. Isto velja tudi o okrajnem sodišči v Ljubljani.

— (Shod zveze gasilnih društev kranjske dežele) se bode vršil v Ljubljani v nedeljo dne 23. avgusta t. l. v mestni dvorani ob 10. uri dopoludne. Dnevni red: 1.) Pregled pooblastil. 2) Nagovor predsednika zveze gasilnih društev kranjske dežele. 3.) Poročilo o delovanji zaveznega odbora. 4.) Poročilo blagajnično. 5.) Izvolitev kraja za prihodnji deželni shod gasilnih društev. 6.) Posebni nasveti. 23. avgusta t. l. pred zborovanjem bode ob 8. uri dopoludne velika vaja Ljubljanskega gasilnega društva, h kateri so prijazno vabljeni gospodje odposlanci.

— (Zadružni zbor.) Dne 9. t. m. vršil se je v magistratni dvorani osnovalni zbor zadruge krojačev, klobučarjev, rokovičarjev in krznarjev v Ljubljani. Kot zadružni komisar bil je prisoten magistratni tajnik g. Šešek. Začasni načelnik zadruge krojaških mojstrov g. Jak. Witt otvori zborovanje z naznanilom, da je vis. c. kr. dež. vlada predložena zadružna pravila potrdila ter povabi zbor, da izvoli stalno starešinstvo zadrugi. Volitev načelnika in namestnika izvršila se je po listkih in je bil načelnikom zadruge jednoglasno izvoljen krojaški mojter g. Matija Kunc, namestnikom pa g. Fran Sark. Volitev odbora vršila se je po aklamaciji in so bili izvoljeni iz obrta krojačev gg. Miha Končar, Vincenc Pregl, Franc Sturm in Anton Ravnikar; iz obrta klobučarjev g. Josip Pok; iz obrta krznarjev g. Anton Krejči; iz obrta rokovičarjev g. Ferd. Bilina. Namestnikom so bili izvoljeni gg. Lazecky, Luznar in Petauer. Za osnovalne stroške privoli zbor svoto 150 gld., katera se bode potem naklade 2 gld. za slehernega člana za leto 1891. vplačala. Začasnemu predstojniku g. Jak. Wittu, ki je izjavil, da ne more več kake izvolitve prevzeti, izrekel je zbor zahvalo za njegovo delovanje. Izvolitev zadružnega predstojnika mora potrditi še obrtna oblast. Zadruga šteje sedaj 84 članov (mojstrov). Pravila za pomočniški zbor in za zadružno blagajno so predložena vladi v potrjenje. Članov in pridružnikov štela bode ta zadruga okolu 300.

— (Mestna dela.) Včeraj začel se je graditi pri frančiškanskem mostu preko Slonovih ulic kanal proti novemu gledališču na Tržaški cesti.

— (Utopljenca našli so) v Ljubljanici blizu Most ter prenesli v mrtvašnico v Štepanovi vasi. Spoznali so v njem Luckmanovega hlapca Miho W. ki je zginil pred tednom dni, ne da bi se bilo kaj čulo o njem. Ker je imel mrtvec več ran na glavi je mogoče, da je bil ubit in potem v vodo vržen. Preiskava bode to morda dognala. Srebrno uro in nekaj denarja našli so še pri njem.

— (Iz Cerkljan na Gorenjskem) dne 9. avgusta: V petek priletela sta na g. Petrovca dvorišče dva tuja goloba. Gosp. Petrovec je takoj spoznal, da nesta domača in ju torej opazoval. Jeden golobov začel se je obirati in pri tem izpalo mu je jedno pero. Gosp. Petrovec pobral je izpalo pero in bil zelo presenečen, kajti na peresu bile so tiskane besede: „Oest. ung. Geflügelzuchtverein Wien Prater 25“

— (Naš Dom.) Tako se zove zbirka povesti, pesmi in narodnega blaga, zanimivosti itd.; katero bode izdajala v snopičih po 20 kr. Drag. Hribarja društvena tiskarna v Celji. Vsak mesec izšel bode po jeden snopič na treh tiskanih polah male oblike. Prvi snopič obsega več krajših povesti in nekaj pesmic. Cena zdi se nam v primeri z druzimi jednacimi podjetji slovenskimi previsoka. Sicer pa priporočamo knjižico in bodemo prilično morda kaj več spregovorili o tej novi izdaji.

— (Izložbeni viestnik.) Tako se nazivlje avtografovan list, ki ga bode izdajal eksekutivni odbor jubilarne razstave v Zagrebu, ki se bode odprla dne 15. t. m. zjutraj ob 10. uri s primerno slavnostjo. Ustopnina bode prva dva dnij po 1 gld. pozneje po 30 kr. in ob nedeljah in praznikih po 20 kr. Železnice priredile bodo večkrat posebne vlake k razstavi. Za stanovanja osnoval se je poseben odbor. Dozdaj izšlo je tega viestnika 6 številk. Podajali bodemo tudi mi našim čitateljem važneje podatke o Zagrebški razstavi.

— (Kamniško pevsko društvo „Lira“) priredi v 15. dan t. m. v proslavo rojstnega dne Nj. V. cesarja slovesen koncert, pri katerem bode sodeloval oddelek godbe domačega pešpolka baron Kuhn št. 17. Natančnejši program bodemo priobčili v kratkem.

— (Narodna čitalnica v Kranji) priredi dne 16. avgusta 1891 ob ugodnem vremenu veselico z vrtnim koncertom in plesnim venčkom v društvenih prostorih. Sodeluje oddelek godbe c. in kr. pešpolka št. 17 in kvartet Ljubljanskih pevcev. Natančnejši vspored naznanil se bode ob svojem času. K obilni udeležbi vabi že sedaj uljudno

odbor.

— (Letošnja žetev.) Visok sneg po zimi ni uničil samo pri nas ozimine, nego tudi na Ogerskem. Druga leta vozil je vlak za vlakom noč in dan o tem času z Ogerskega, mej tem ko je letos vse mirno. Kaj bo, če nam turšica ne obrodi in po sedanjem mokrem vremenu krompir gniti začne!

— (Strupena rosa.) Sedanje deževno in mrzlo vreme je prouzročilo, da se je strupena rosa v ljutomerskih goricah v nekaterih dneh močno razširila. Vinogradi, kateri niso — ali pa zelo pozno — škropljeni, so suhi in tudi grozdje se že pari mej tem, ko se o pravem času škropljeni lepo razvijajo, so lepo zeleni in obetajo nekateri hribi dobro trgatev.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Išl 10. avgusta. Kakor se poroča, ima baje pot srbskega kralja velik političen namen, namreč pridobiti mlademu kralju nevesto mej avstrijskimi princezinjami.

Beligrad 10. avgusta. Porta hoče za tri milijone funtov sterlingov prepustiti zadostna zemljišča v Mali Aziji za naseljevanje ruskih židov.

Peterburg 10. avgusta. Ignatiev potuje v Prago, potem pa v Jeruzalem.

Pariz 10. avgusta. Vesti, katere so razširjali nekateri listi o Milanu, so neosnovane.

Dunaj 11. avgusta. Srbski kralj odpotoval ob 8. uri zjutraj v Išl. Spremstvo in osobje srbskega poslaništva odpeljalo se ž njim.

Dunaj 11. avgusta. Uradna „Wiener Ztg.“ objavlja naredbo ministerstva notranjih zadev, po kateri smejo uradniki politične uprave od šestega dijetnega razreda navzdol v notranji službi in pri delih, ki zahtevajo posebni telesni napor, nositi bluzo.

Dunaj 11. avgusta. Včeraj bila izredna seja delegatov za obravnavo o trgovinski pogodbi s Švico. Danes nadaljevale so bodo obravnave, kakor poročajo časopisi.

Pariz 11. avgusta. Veliki knez Aleksij došel danes. Od poslanstva nikdo navzoč. Navzočni popotniki naredili mu ovacijo.

Razne vesti.

* (Društvo za madjarizovanje.) V Budimpešti objavili so trije odvetniki in jeden časnikar poziv za osnovo društva, katerega svrha bi bila pospeševati madjarizovanje glavnega mesta. V tem oklicu se zahteva, da se ne naroča na tamošnje nemške liste, da se ne daje inseratov vanje in se kupuje le v takih prodajalnicah, kjer sta postrežba in kjigovodstvo madjarska. V restavracijah in v kavarnah naj se ne trpi nemških časnikov, nemško govorečih natakarjev in nemških jedilnih listov, eventuelno naj se izogiblje vseh nemških zabavišč. Zatare naj se navada, da ljudje govore nemški, akopram znajo dobro madjarski. V kratkem bode glavni shod. Kaj bi se reklo, ko bi pri nas kdo predlagal tako društvo?

* (Sneg v avgustu.) Na mnozih krajih na Gorenjem Štajerskem pobelil je sneg vrhove in je zapadel sneg v gorovji. Okolu Admonta, Spitala in drugod je videti novo padel sneg. Potem se pač ni uditi, če tudi pri nas pihljajo bolj sveže sapice.

* (Ponesrečeni zrakoplovci.) V toplicah v Spaa hoteli so spustiti balon v zrak. Vrvi so se potrgale in trije zrakoplovci padli so iz višine 200 metrov ter bili takoj mrtvi.

* (Smrt vsled zastrupljenja po muhi.) V Bologni umrl je te dni jeden izmej znamenitejih članov slavnega tamošnjega vseučilišča, profesor državnega prava grof Cesare Albicini. Bil je več let minister pouka v prvem italijanskem nimisterstvu, ki se je osnovalo po vojni l. 1859. in tudi tri leta župan v Bologni. Uzrok smrti je bil, da ga je pičila na lica strupena muha. V nekaterih dneh se je naredil prisad in ni bilo več pomoči. Dijaki poklonili so toliko vencev in cvetic, da so jih vozili v šestih vozeh in napravili iz njih celo piramido na grobu.

* (Nezgoda na železnici.) Na postaji Davidstad na Finskem v Rusiji trčila sta poštni in vojaški vlak. Dva vagona poslednjega bila sta zdrobljena in 48 vojakov manj ali več težko ranjenih. Dva sta že umrla vsled ran.

Listnica uredništva:

G. J. K. v Nabrežini: Skušali bodemo ustreči, kolikor mogoče, Vaši in tovarišev želji, ter prilično porabimo poslano.

Raznim gg. dopisnikom: Nekatere poslane dopise morali smo iz različnih uzrokov odložiti. Pridejo na vrsto, kar najprej mogoče. Prosimo potrpljenja.

G. dopisniku v Celovci: Zaradi obilice gradiva morali smo dopis razdeliti na dve številki.

Tujci:

10. avgusta.

Pri **Maliči:** Löwy, Kohn, pl. Alpi, Hasensteiner, Matzler z Dunaja. — Ellinger iz Celovca. — Majdič iz Mengša. — Baum iz Plzna. — Vitez Stulica iz Pulja. — Kronabetvogel iz Kamnika. — Kastelan iz Benetk. — Dr. Abeles iz Požuna. — Dr. Klaul iz Zadra. — Tomšič iz Bistrice. — Bauman iz Monakova. — Fritzer iz Gradca. — Turry, Bullo, Steurer iz Trsta. — Lentsch iz Inomosta.

Pri **Slonu:** Rosenthal, dr. Šavs, Kaiser, Scherer, Goldhammer z Dunaja. — Dejak, Luzzatto iz Trsta. — Rakovic iz Kranja. — Mihajlovič iz Belega grada. — Ženišek iz Plzna. — Leder, Steyrer iz Gradca. — Goldschmidt s Križa. — Carstalovich iz Dalmacije.

Pri **avstrijskem cesarji:** Bogusch, Daniel iz Ljubljane.

Pri **bavarskem dvoru:** Osterman, Kluc iz Požuna. — Mrente s Križa.

Pri **južnem kolodvoru:** Sašelj iz Mokronoga. — Vakaj od sv. Ane. — Berman, Wittanech z Dunaja. — Demel iz Ljubljane. — Schilder iz Brna. — Peskoller iz Trsta. — Streitlich iz Ljubna.

Umrli so v Ljubljani:

8. avgusta: Luka Robič, višji davčni nadzornik v pokoji, 78 let, Pred Škofijo št. 8, vodenica. — Ana Stuk, kondukterjeva žena, 49 let, Resljeva cesta št. 12, srčna kap.

9. avgusta: Marija Simončič, delavčeva hči, 6 let, Rožne ulice št. 5, lanyngitis crouposa. — Franja Tomažič, delavčeva žena, 44 let, Florijanske ulice št. 13, jetika. — Agata pl. Potzenhard, urednikova vdova, 82 let, Truberjeve ulice št. 1, atrofie.

10. avgusta: Marija Svetlič, branjevčeva žena, 39 let, Dunajska cesta št. 15, krvavenje. — Marija Pfeifer, delavčeva hči, 3½ leta, Ulice na Grad št. 10, croup. — Jovana Fritz, sodarjeva hči, 18 dni, Kravja dolina št. 4, božjast.

V deželni bolnici:

8. avgusta: Marijana Staro, gostija, 57 let, pljučnica.
9. avgusta: Fran Mišič, gostač, 60 let, vodenica.

Za dijaško kuhinjo na Ptuji
za šolsko leto 1890/91

so darovali:

Gosp. Aškerc Anton, kapelan pri sv. Lovrenci v Slov. Goricah	gld.	2·—
„ Bratuša Alojzij, beneficijat na Ptuji	„	10·50
„ Cilenšek Davorin, profesor na Ptuji	„	10·—
„ Črnko Marko, vikar na Ptuji	„	10·50
„ Čuček Josip dr., odvetnik na Ptuji	„	30·—
Slavna Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani	„	30·—
Gosp. Ferenčak Franjo, nadzornik v Ormožu	„	—·50
„ Grabar Mihael, župnik v pokoju pri sv. Urbanu v Slov. Goricah	„	2·—
„ Horvat Tomaž dr., odvetnik na Ptuji	„	5·—
„ Jurtela Franjo dr., odvetnik na Ptuji	„	20·—
„ Klobučar Anton, c. kr. sodn. pristav na Ptuji	„	20·—
„ Kolar Vinko, kapelan pri sv. Urbanu v Slov. Goricah	„	5·—
„ Korošec Franjo, kapelan v Cirkovcah	„	9·—
„ Kosér Franjo, poštar pri sv. Lovrencu v Slov. Goricah	„	2·—
„ Kranjc Alojzij, not. kandidat v Ormožu	„	1·—
„ Kunstek Luka, profesor na Ptuji	„	20·—
Gospa Magdič Zofija, meščanka v Ormožu	gld.	2·—
Gosp. Majcen Ferdinand, učitelj veronauka na Ptuji	„	10·—
„ Merc Jakob, kapelan v Ribnici	„	1·—
„ Meško Jakob, župnik pri sv. Lovrencu v Slov. Goricah	„	15·—
„ Meško Davorin, župnik v Kapeli pri Radgoni	„	5·—
„ Mikl Alojzij, trgovec v Ormožu	„	5·—
„ Modrinjak Matija, inf. prošt na Ptuji	„	10·—
„ Muršec Josip dr., profesor bogoslovja v pokoju v Gradci	„	5·—
„ Neimenovan na Ptuji	„	3·70
„ Omulec Ivan dr., odvetnik v Ormožu	„	5·—
Slavni Okrajni zastop na Ptuji	„	60·—
„ Okrajni zastop v Ormožu	„	25·—
Gosp. Pirnat Štefan, koncipijent v Ormožu	„	1·—
„ Ploi Jakob dr., odvetnik na Ptuji	„	30·—
„ Podhostnik Andrej, kapelan v Mozirji	„	5·—
„ Pogatscher Josip, profesor na Ptuji	„	15·—
„ Porekar Anton, nadučitelj na Kumu	„	1·—
Slavna Posojilnica Ptujska	„	60·—
„ Posojilnica Makolska	„	10·—
Gosp. Raisp Ferdinand, graščinski oskrbnik v pokoju na Ptuji	„	10·—
„ Resman Janez Nep., železniški uradnik na Brežini	„	3·—
„ Rozman N. po g. Vošnjaku v Celji	„	2·—
„ Simonič Franjo, kapelan na Zavrču	„	3·—
„ Sinko Josip, kapelan v Konjicah	„	5·—
„ Skunala Peter, župnik pri Veliki Nedelji	„	5·—
„ Slekovec Matija, župnik pri sv. Marku	„	5·—
„ Stazinski Konrad, minorit na Ptuji	„	2·—
„ Strah Jurij, posestnik v Hvaletincah	„	1·—
„ Svet Alfonz ob godovanju č. g. Hajdinskega župnika nabral	„	30·—
„ Šalamun Franjo, kapelan na Ptuji	„	10·50
„ Šegula Franjo, kapelan pri sv. Duhu na Osterbergu	„	2·—
„ Štrakl M., na njegovi primiciji se je nabralo	„	3·60
„ Šuta Rupert, dekan na Zavrču	„	10·—
„ Tikvič-evo volilo	„	8·—
„ Vezjak Franjo, učitelj pri sv. Križu poleg Slatine	„	12·—
„ Zelenik Josip, posestnik pri sv. Urbanu	„	20·—
„ Zmazek Franjo, župnik pri sv. Urbanu v Slov. Goricah	„	5·—
Od lanskega leta 1889/90 je še ostalo	„	89·93
torej vseh dohodkov skupaj	gld.	673·23

Izdalo se pa je v šolskem letu 1890/91, in sicer:

a) za 4285 kosilec à 15 kr.	gld.	642·75
b) „ kuharico in dekli	„	30·—
c) „ poštnino in kolek	„	—·48
Vkup torej	gld.	673·23

Za vse šolski ubogi mladini izkazane dobrote najsrčnejša zahvala. Bog plati!

Loterijne srečke 8. avgusta.

V Trstu: 7, 11, 3, 39, 24
V Linci: 21, 84, 13, 64, 39.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
10. avg.	7. zjutraj	737·3 mm.	12·8° C	brezv.	megla	
	2. popol.	735·1 mm.	24·4° C	sl. sev	jasno	0·00 mm.
	9. zvečer	734·7 mm.	18·4° C	sl. svz.	jasno	

Srednja temperatura 18·5°, za 1·4° pod normalom.

Izkaz avstro-ogerske banke
z dne 7. avgusta 1891.

		Prejšnji teden
Bankovcev v prometu	407,918.000 gld.	(+ 3,408.000 gld.)
Zaklad v gotovini	245,341.000 „	(— 176.000 „)
Portfelj	145,932.000 „	(+ 4,640.000 „)
Lombard	21,467.000 „	(+ 418.000 „)
Davka prosta bankovčna reserva	46,264·000 „	(— 4,343.000 „)

Dunajska borza
dné 11. avgusta t. l.
(Izvirno telegrafično poročilo.)

		včeraj	—		danes
Papirna renta	gld.	92·25	—	gld.	92·20
Srebrna renta	„	92·20	—	„	92·10
Zlata renta	„	111·75	—	„	111·70
5% marcna renta	„	102·40	—	„	102·35
Akcije narodne banke	„	1027·—	—	„	1026·—
Kreditne akcije	„	287·25	—	„	287·50
London	„	117·95	—	„	118·10
Srebro	„	—·—	—	„	—·—
Napol.	„	9·39	—	„	9·40
C. kr. cekini	„	5·59	—	„	5·59
Nemške marke	„	58·02½	—	„	58·02½
4% državne srečke iz l. 1854		250 gld.	135	gld.	— kr.
Državne srečke iz l. 1864		100 „	179	„	40 „
Ogerska zlata renta 4%			104	„	05 „
Ogerska papirna renta 5%			101	„	65 „
Dunava reg. srečke 5%		100 gld.	120	„	25 „
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi			115	„	— „
Kreditne srečke		100 gld.	187	„	50 „
Rudolfove srečke		10 „	20	„	— „
Akcije anglo-avstr. banke		120 „	155	„	75 „
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.			225	„	— „

Vsprejmem takoj v svojo prodajalnico z mešanim blagom krepkega, 14 let starega

dečka

zmožnega slovenskega in nemškega jezika.

(654—2) **Anton Kravanja v Cerknici.**

(662—2)

Mlad konj

visok, sirec, bode na prodaji 12. t. m. popoludne ob 4. uri pri Virantu.

KAROL TILL

Ljubljana, Špitalske ulice 10.

Poslovne knjige, kopirne knjige, knjige beležnice. Izboren vez, najboljši papir, čedno in ukusno z natančnimi linijaturami, ceneno. Bibliorhaptes (priprava za sešivanje pisem). Zapisne in skrilne knjige, beležnice, folijo knjige, ozke priročne knjige, glavne knjige, knjige v četrtinki, knjige kazalnice. (456—11)

ZAHVALA:

Za mnogobrojne izraze presrčnega sočutja o bolezni in smrti predragega in nepozabnega soproga, oziroma brata, gosp.

LUKE ROBIČ-A

za mnoge lepe vence in za častno spremstvo k zadnjemu počitku izrekamo vsem prijateljem in znancem, posebno pa slavnim društvom, v prvi vrsti „Sokolu Ljubljanskemu“ in drugim odličnim gospodom iskreno svojo zahvalo.

V Ljubljani, dne 11. avgusta 1891.

(670) **Žalujoči ostali.**

Št. 5908. (655—3)

Naznanilo.

Zaradi **glavnega snaženja uradnih prostorov ostane deželna blagajna kranjska od 12. do uštetega dne 14. avgusta t. l. strankinemu prometu zaprta.**

Deželni odbor vojvodine kranjske
v Ljubljani, dne 7. avgusta 1891.

V vodozdravilnici v Kamniku na Kranjskem

upeljalo se bode s **1. dnem avgusta t. l.**

zdravljenje po Kneipp-ovem načinu

pod vodstvom gospoda **dr. A. Kupferschmied-a,** kateri je prakticiral v **Wörishofenu** pri prečastnem gospodu župniku **Kneipp-u.** Zdravniško določena dela opravljajo dobro izurjeni pomagači, kateri so se izučili v Wörishofenu. Zaradi potrebnih pojasnil obrniti se je do g. **dr. A. Kupferschmied-a,** zdravnika v **Kamniku** na **Kranjskem.**

(638—3) **Lastniki kopališča.**

JOS. SEUNIG

v Ljubljani, Slonove ulice

priporoča veliko svojo

zalogo usnja

lastnega in tujega izdelka, za **trgovce, čevljarje, sedlarje** itd., kakor tudi **vsa čevljarska orodja** in druge potrebščine, posebno **podplate** (Terzenleder), katera se dobodo po **najnižji ceni,** ker se naročajo v velikih partijah iz tovarn.

Pazite na žide, ki hodijo po deželi, svojo robo nad vso mero hvalijo in po nizki ceni ponujajo, a samo prežé, kje bi Vas opeharili. Kdor za gotovo plačilo kupi robo, dobiva je drugod ceneje in bolje.

Kdor se hoče osvedočiti o resničnosti teh trditev, naj se oglasi. **Tako cenó, kakor pri meni, ni dobiti tega blaga nikjer drugod.** (634—3)

Štev. 6906.

Zakupni razglas

zaradi zagotovljenja predmetov kruha in ovsa za leto 1892.

Zakupna obravnava bode: dne	v postaji in v preskrbovalnem magacinu	za zakupno postajo	s konkurenčnimi okraji	za čas od	za čas do	Za nastopne približne preskrbovalne potrebščine posadkinih čet, zavodov in deželnobrambeuih oddelkov: na dan kruha à 840 gramov porcij	na dan ovsa à 3360 gramov porcij	na dan ovsa à 4200 gramov porcij	na dan ovsa à 5040 gramov porcij	Približna tekoča letna potrebščina znaša: kruha porcij	ovsa metersk. cent.	Specijalni pogoji
7. septembra 1891	Gradec, Schörgelgasse Nr. 36	Bruk ob M.	—	1. januvarja 1892	31. decembra 1892	312	—	—	—	112320	—	V postaji **Bruk ob M.** moči je dovoliti zakupniku, da porablja za čas trajanja pogodbe erariške pekarije proti plačilu letne najemščine 410 gld.
		Ljubno	—			93	—	—	—	33480	—	
		Marein	—			29	—	—	—	10440	—	
		Judenburg	—			336	—	—	—	120960	—	
12. septembra 1891	Maribor, Magdalensko predmestje, Eisengasse 16	Radgona	—			260	2	52	81	9360	2280	Za postaje **Radgona, Ptuj, Celje** in **Strass** vzprejemale se bodo poleg ponudeb za oddajo kruha tudi alternativne ponudbe glede izdelovanja kruha iz erariške moke po civilnih pekih in sicer mora biti v teh ponudbah povedano, koliko zahteva dotičnik za peko od meterskega stota zapečene moke (vštevši v peko potrebna drva, razsvetljavo in sol, katere treba pridati meterskemu stotu moke jeden kilogr. — Prevzemniki za oddajanje kruha oziroma peko iz erariške moke mogo dobiti v Celji in na Ptuji erariške pekarije za dobo pogodbe v zakup a le proti plačilu letne najemščine in sicer: pekarijo v Celji proti letni najemščini 123 gld., in ono na Ptuji proti letni najemščini 114 gld. Najemnik e vrhu tega dolžan, da zavaruje te objekte proti nezgodi po ognju in da jih na lastne troške vzdružuje v dobrem stanju.
		Ptuj	—			450	—	—	—	162000	—	
		Celje	—			400	—	—	—	144000	—	
		Strass	—			150	7	151	—	54000	2370	
14. sept. 1891	Ljubljana	Ljubljana	—		1. junija 1892	—	51	132	—	—	2613	Zakupnik za postajo **Ljubljansko** mora za čas od 1. januvarja do 30. aprila 1892, potem od 1. oktobra do 31. decembra 1892 dajati tudi potrebščine za topničarsko ekvitacijo, katera bode ondu in sicer za kakih 80 konj proti zakupnim cenam.
		Toplice	—		31. avg. 1892	30	—	—	—	2700	—	
2. septembra 1891	Celovec	Celovec	Št. Peter	1. januvarja 1892	31. decembra 1892	—	76	203	39	—	4774	
		Št. Vid ob G.	—			—	5	146	—	—	2305	
		Beljak	Jezernica			822	31	440	—	300852	7144	
		Trbiž	—			350	—	—	—	128100	—	
		Malboret	—			76	—	—	—	27816	—	Zakupniku za postajo **Beljak-Jezernica** more dobiti v porabo erariško pekarijo v skladščini zgradbi v Beljaku in sicer proti plačilu letne najemščine 170 gld., in tudi pekarska orodja za dobo trajanja pogodbe.
		Predil (zapor soteske)	—			16	—	—	—	5856	—	
		Jezernica (zapor doline pri Raiblu)	—			16	—	—	—	5856	—	
		Bovec (z zaporom Bovske doline)	—			16	—	—	—	5856	—	
		Wolfsberg	—			157	4	146	—	57662	2318	
17. sept. 1891	Trst, via torente št. 2	Koper	—			12	—	—	—	4392	—	Za postajo **Koper** vsprejemajo se tudi civilnih pekov ponudbe za prevzetje izdelovanja kruha iz erariške moke.
19. sept. 1891	Gorica, via St. Chiara št. 1	Gradiška	—			20	—	—	—	7320	—	

Opazka: Razen poprej navedenih oskrbniških potrebščin in potrebščine za četna koncentrovanja v zakupni postaji z morebitno 24% večjo potrebščino mora zakupnik preskrbeti potrebščino za k vojaškim vajam poklicane dopustniške rezervnike in deželne brambovce po aktuelnih cenah.

Potrebščina za prehode ima se ponuditi po točki IV. zvezka pogojev.

Splošni pogoji.

1. Pri teh javnih dobavnih obravnavah se bode oziralo samo na pismene ponudbe. Narejene morajo biti po priloženem formularji in imeti kolek za 50 kr. za polo. Zapečatene ponudbe imajo zgorej omenjene obravnavne dni vsaj do 10. ure dopoludne doiti pri dotičnih c. in kr. vojaških oskrbovalnih magacinih (točka XVII zvezka pogojev), na poznejše ali v brzojavnej obliki došle ponudbe se ne bode oziralo. Ko bi se v kakej ponudbi cenina postavka v številkah in pismenih ne ujemala, velja postavek v pismenih za pravi. Vsakej popravi v ponudbi pridejati ima ponudnik svoj podpis.

2. Natančneji pogoji se lahko slednji dan od 8. do 12. ure dopoludne in od 2. do 4. ure popoludne pri dotičnik c. in kr. preskrbovalnih magacinih ogledajo, kjer ležé nalašč za to obravnavo v dveh jednako se glasečih listinah napravljeni zvezki pogojev z dne 5. avgusta 1891 na ogled. Zvezki pogojev dobé se proti plačilu 4 kr. za tiskano polo pri vseh c. in kr. vojaških preskrbovalnih magacinih, na željo tudi po pošti.

3. Vsak ponudnik, izvzemši podjetnike v pogodbeni zaveznosti stoječe, popolnem preverjene in obravnavalnej komisiji znane kot zmožne in zaupne, ima ne oziraje se na njegovo kavcijo o zmožnosti in zadostnem premoženji za prevzetje navedenega podjetja dobiti soliditetno in zmožnostno spričevalo in sicer, če ima protokolovano firmo od trgovske in obrtne zbornice, sicer pa od pristojnega političnega oblastva, katero spričevalo ne sme biti nad 2 meseca staro in ima na prošnjo podjetnika pri trgovskej in obrtnej zbornici, oziroma političnem oblastvu vsaj v dan pred obravnavo doiti dotičnemu c. in kr. vojaškemu preskrbovalnemu magacinu. Posledice kake morebitne zamude zadevajo vsekako le podjetnika.

4. Vsak ponudnik, ki nima pravice do oproščenja, mora zagotoviti svojo ponudbo s 5% varščino od vrednosti vse za oddajo določene množine. Varščina se ne sme pridejati ponudbi, temveč se mora s ponudbo v posebnem kuvertu tako odposlati, da varščino opravičenec lahko prevzame, ne da bi odprl zapečateno ponudbo. Varščini je pridejati tudi njena specifikacija, ravno tako se mora varščina v ponudbi specifikovati. Občine so ulaganja varščine in kavcije vsekakó oproščene in se kakor tudi kmetijska društva in producenti posebno opozarjajo na razpisano zakupno preskrbovanje vojaških potrebščin. Ti imajo prednost pri jednacih ponudbah pred drugimi podjetniki. Producentom se more oproščenje ulaganja varščine in kavcije dovoliti le za predmete, katere sami proizvajajo; izjaviti pa morajo v ponudbah, da za spólnjenje prevzétih zavezanostij jamčijo s svojim premoženjem. Na ponudbe, v katerih se izgovarja ponižanje kavcije, ki se ima po predpisih uložiti, se ne bode oziralo.

V Gradci, dne 5. avgusta 1891.

5. Skupne ponudbe, to je ponudbe, v katerih se izgovarja, da se prevzame preskrbovanje kakega predmeta le, če se hkratu dobi oddaja jednega ali več drugih predmetov ali oddaja predmetov za več postaj, dopuščajo se le: za predmeta kruh in krma v postajah, kjer se potrebnje krme le za deset konj. Pa tudi te skupne ponudbe smejo se staviti le za jedno postajo s konkurenčnimi kraji.

6. Oddajati ima se predmete neposredno onim, kateri jih imajo pravico dobivati. Za prevažanje predmetov v konkurečne kraje mora se v zmislu točke XVII. zvezka pogojev staviti posebno ponudbo, ker sicer bi se zmatralo, da je prevažanje obseženo že v ponujenih cenah. Pri jednacih ponudbah za prevažanje ima ponudba onega, ki je dobil zakup, prednost.

7. Ponudniki se odreko, da ne zahtevajo, da bi se vojna uprava glede izjave o vsprejetji ponudbe morala držati v § 862 občnega državljanskega zakonika, potem v členih 318 in 319 avstrijskega trgovskega zakona določenih obrokov, v katerih se je izjaviti, če se vsprejme ponudba.

8. Oddaja kruha in ovsa ima se praviloma vršiti od 5 do 5 dnij. Če krajevne razmere in interes čete brez večjih stroškov za vojaški erar dopuščajo, morejo se razpisani dobavni obroki za oves raztegniti na 10 do 15 dnij.

9. Kruh oddajati morajo načeloma peki. Kruh se ima izdelovati iz ržene moke. V postajah Koper in Gradiška izdelovati je kruh od 1. junija do konca septembra 1892 iz mešanice iz $^1/_2$ pšenične in $^1/_2$ ržene moke, v vseh drugih mesecih pa iz $^1/_3$ pšenične in $^2/_3$ ržene moke, kateri je na vsak meterski stot zapečene moke pridejati še 140 *g* kumina. Poleg ponudbe za zakup kruha. bodo se vsprejemale tudi ponudbe za izdelovanje kruha iz erarične moke po civilnih pekih in se morajo v poslednjem slučaji glasiti ponudbe za plačilo za peko od meterskega centa popečene moke uštevši sol, drva in svečavo.

10. Cene za zakup staviti se imajo uštevši užitnino in druge davščine: od porcije kruha à 840 *g* in od porcije ovsa à 3360 *g*.

11. Zakupniki so izključeni od olajšav železniškega vojaškega tarifa.

12. Vojaška uprava pridržuje si pravico, da sme oddati kake morebitne razpoložive zaloge mej pogodbeno dobo.

13. Vsak ponudnik ima v svojej ponudbi izrecno izjaviti, da se podvrže določbam za to obravnavo pripravljenega zvezka pogojev z dne 5. avgusta 1891. Ponudbe, ki obsegajol krajšo nego 14dnevno zavezanost, se odklonijo.

C. in kr. intendancija 3. voja.

Upravna komisija c. in kr. vojaškega preskrbovalnega magacina.

Ponudbeni formular.

50 kr. kolek

Jaz podpisanec izjavim s tem vsled razglasa štev. 6906 Gradec z dne 5. avgusta 1891, da hočem oddajati zakupnim potom za zakupno postajo ..... s konkurenčnimi kraji

porcijo kruha à 840 gr po ..... reci:

„ ovsa à 3360 gr po ..... kr. reci:

za čas od ..... do ..... 1892, preskrbovanje prehodov po točkah . . . . zvezka pogojev preskrbovati in za ponudbo jamčiti s priloženo ..... varščino ..... gld. ..... kr. obstoječo iz .....

Nadalje se zavezujem, če dobim zakup, vsaj v 14 dneh po uradni objavi dopolniti varščino v 10odstotno kavcijo in dajem vojaški upravi pravico, ko bi to opustil, da sama to dopolnitev izvede s pridrževanjem zakupnega zaslužka.

V ostalem se podvržem razen pogojev naznanjenih v razglasu tudi pogojem, ki se nahajajo v zvezku pogojev napravljenem za razpisano obravnavo dto. Gradec z dne 5. avgusta 1891.

Kakor vidno iz priloženega odloka ..... v ..... se je moje solidnostno in zmožnostno spričevalo neposredno oddalo vojaškemu preskrbovalnemu magacinu.

I. dne . . . . 1891. I. I. stanujoč v I.

Formular za kuvert ponudbe.

C. in kr.

vojaškemu preskrbovalnemu magacinu

v

Ponudba vsled razglasa ..... za zakupno obravnavo z dne .....

I.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Nolli. Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.